

Huw Irranca-Davies AS

Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a

Materion Gwledig

Llywodraeth Cymru

Julie James AS

Y Cwnsler Cyffredinol a'r Gweinidog Cyflawni

Llywodraeth Cymru

12 Rhagfyr 2025

Annwyl Huw a Julie,

Cyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer 2026-27 - Cyfiawnder

Nodwn eich llythyr dyddiedig 17 Tachwedd 2025 a ddarparodd ragor o wybodaeth am gynlluniau cyllideb ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer cyfiawnder, i gefnogi amcanion hyrwyddo datganoli cyfiawnder a diwygio Tribiwnlysoedd Cymru.

Gweler sylwadau'r Pwyllgor ar eich ymateb isod.

Cyllideb gyffredinol ar gyfer Cyfiawnder

Mae'r Pwyllgor yn parhau i fod yn siomedig gyda'r wybodaeth a gafwyd ar wariant sy'n gysylltiedig â chyfiawnder, sydd, fel gyda chyllideb y llynedd, yn parhau i fod yn llai cynhwysfawr na mewn blynyddoedd blaenorol. Er ein bod yn cydnabod y problemau a achosir gan ddadgyfuno'r ffigurau, teimlwn nad oes digon o wybodaeth ar gael i ganiatáu inni graffu'n ystyrlon ar y dyraniad yn y maes hanfodol hwn.

Yn ein hadroddiad ar y Gyllideb Ddrafft ar gyfer 2025-26, gwnaethom argymhell y dylai Llywodraeth Cymru "nodi pa waith y mae wedi'i wneud hyd yma i ymchwilio i ffyrdd y gall wella lefel y wybodaeth y mae'n ei darparu am wariant ynghylch gweithgarwch sy'n gysylltiedig â chyfiawnder, a pha waith y mae'n bwriadu ei wneud yn y dyfodol yn y maes hwn".

Yn eich ymateb, gwnaethoch dderbyn yr argymhelliad a darparu rhywfaint o wybodaeth.

Mae'n drueni nad yw'n ymddangos bod llawer o gynnydd wedi'i wneud, fel bod eich safbwynt yn ymddangos fel petai wedi aros yr un fath, gyda fawr ddim gwybodaeth fanwl wedi'i darparu. Gobeithiwn y bydd y safbwynt hwn yn newid yn y dyfodol er mwyn sicrhau bod pethau'n agored ac yn dryloyw.

Nodwyd ein siom ynghylch y dull a fabwysiadwyd o nodi gwariant ar weithgarwch sy'n gysylltiedig â chyfiawnder yn Adroddiad Blynyddol 2024/25 y Pwyllgor.

Sicrhau Cyfiawnder i Gymru

Rydym yn croesawu'r manylion ychwanegol a ddarparwyd ar raglenni sy'n cael eu cyflwyno mewn perthynas â'r rhaglen hon. Nodwn nad oes unrhyw wariant cyfiawnder ar y cyd, wedi'i gynllunio, gyda'r Weinyddiaeth Gyfiawnder, ar gyfer 2026-27.

Tribiwnlysoedd Cymru

Nodwn y cyllid refeniw ychwanegol cymedrol a ddyrannwyd i wasanaeth Tribiwnlysoedd Cymru, ynghyd â'r £350k o gyllid cyfalaf ar gyfer system rheoli achosion newydd, yn ogystal â'r cyllid refeniw i gefnogi'r newid hwn. Dywedodd Llywydd Tribiwnlysoedd Cymru wrth y Pwyllgor yn gynharach yr wythnos hon ei fod yn falch gyda'r cyllid ar gyfer system rheoli achosion a nododd y byddai'n rhoi'r modd i'r gwasanaeth wneud yr hyn a ganlyn:

" (...) monitor our work, to deal with our work more efficiently, and also to obtain data that would enable us, going forward, to have a much better handle on our work and how best it can be dealt with."

Mae'r Pwyllgor wedi codi pryderon ynghylch yr oedi wrth gyflwyno Bil i ddiwygio gwasanaeth Tribiwnlysoedd Cymru, sy'n Fil y mae Llywydd y Tribiwnlysoedd yn ei ddisgrifio fel rhywbeth hanfodol i gynnydd system gyfiawnder effeithlon ac effeithiol yng Nghymru. Yn ein sesiwn dystiolaeth dywedodd wrthym bod yr oedi'n anffodus, ac nad yw'n glir i ni sut mae dyraniadau yn y Gyllideb Ddrafft yn helpu Tribiwnlysoedd Cymru i baratoi ar gyfer unrhyw ddiwygiadau yn y dyfodol.

Hygyrchedd cyfraith Cymru

Fel gyda'n pwynt cyffredinol ar ddadgyfuno'r gyllideb Cyfiawnder, rydym yn siomedig nad ydych wedi darparu rhagor o wybodaeth am ddyraniadau i gefnogi'r nod o wella hygyrchedd cyfraith Cymru. Yn ein hadroddiad ar y Gyllideb Ddrafft ar gyfer 2025-26, gofynnwyd am esboniad ynghylch y diffyg manylion ar y gwariant arfaethedig yn y maes hwn, a ddarparwyd hynny. Mae'n anffodus ein bod ni yn yr un sefyllfa unwaith eto.

Casgliad

Yn ein Hadroddiad Blynyddol ar gyfer 2024/25, gwnaethom fynegi siom ei bod yn ymddangos nad yw Llywodraeth Cymru wedi blaenoriaethu gwaith ar faterion cyfiawnder yn ystod y 12 mis diwethaf.

Mae'r dull yr ydym yn credu bod Llywodraeth Cymru nawr yn ei gymryd, o ran nodi gwariant ar faterion sy'n gysylltiedig â chyfiawnder, yn symptomatig o'r dadflaenoriaethu hwnnw yr ydym wedi'i nodi.

Dylai Llywodraeth Cymru edrych ar ei dull o ddadgyfuno gwariant ar gyfiawnder, gan nad oes digon o wybodaeth ar gael i'r Pwyllgor i gefnogi gwaith craffu ystyrlon ar y maes polisi pwysig hwn.

Byddem yn ddiolchgar o gael ymateb i'r llythyr hwn erbyn 28 Ionawr 2026.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at Peredur Griffiths AS, Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid.

Yn gywir

Mike Hedges

Cadeirydd